

Sveriges sjukaste yrke 2023

Jobben som har mest att vinna
på förebyggande hälsoarbete

Förord

Den psykiska ohälsan blir en allt vanligare orsak till sjukskrivning. I oktober 2023 rapporterade Försäkringskassan att nya rekordnivåer var nådda – över hälften av alla längre sjukskrivningar den månaden berodde på psykisk ohälsa.

När vi studerar sjuktalen på djupet framträder mönster kopplat till olika branscher och sektorer. Exempelvis så är psykisk ohälsa som anledning till sjukskrivning vanligare bland tjänstemän. Vår rapport visar att den bransch som har mest att vinna på förebyggande åtgärder är kommunikatörer.

Ett annat mönster som framträder är att chefer inte är sjukskrivna i samma utsträckning som resterande medarbetare. Trots detta är det såklart viktigt att chefer och Vd:ar sätter sig in i problem-bilden och får en förståelse för de utmaningar som finns. Arbetsgivare har ett stort delansvar i arbetet med att vända den uppåtgående ohälsotrenden. Arbetsgivarna behöver se friskvård och satsningar på hälsa som en investering, inte en kostnad. Alla, både samhälle, företag och individ vinner på att personer mår bra och kan arbeta. Cheferna behöver i sin tur prioritera ledarskapet, vara närvarande och fånga upp tidiga tecken på ohälsa bland sina medarbetare för att sedan sätta in konkret stöd-insatser och på så vis undvika att medarbetaren hamnar i en längre sjukskrivning. Sanningen är att de flesta friskfaktorer kan påverkas till det bättre genom ett närvarande ledarskap.

Redan 2021, i samband med att vi släppte vår första version av ”Sveriges sjukaste yrke” visade rapporten att kvinnor är mer sjukskrivna än män. Ser vi till traditionellt kvinnodominerade yrken såsom olika vård- och omsorgsyren är dessa också i topp bland sjukskrivningarna generellt. Vård och omsorgsyren har en dubbel problematik eftersom personalen belastas både fysiskt och psykiskt. Kvinnor tar också ett större ansvar för det så kallade ”obetalda arbetet” med hem och familj. Studier som vi på Skandia genomfört visar dessutom att det är kvinnor som i betydligt högre utsträckning än män tar ansvar för anhörigvård. Allt detta påverkar lön och pension men riskerar även individens hälsa och välmående. Ett ökat fokus på förebyggande insatser är ett måste om vi tillsammans skall bygga hållbara medarbetare och ett friskare Sverige. ●

Jenny Wiener, Hälsoekonom Skandia

Sammanfattning

Vi svenskar blir allt sjukare. Det framgår när vi kartlägger långtidssjukskrivningarna i Sverige, från sjukdag 15 och framåt. Vid närmare granskning framkommer att det högsta antalet sjukskrivningsdagar återfinns inom sociala yrkesgrupper där dagliga möten med människor är vanliga, exempelvis inom service-, omsorgs- eller försäljningsyrken. Strax därefter återfinns yrken med kortare utbildnings- eller introduktionskrav.

En annan trend vi kan utläsa är att även om tjänstemännen toppar listan när det kommer till sjukskrivningar relaterade till psykisk ohälsa, så ökar den psykiska ohälsan stadigt i samtliga branscher. Detta även i branscher som traditionellt sett inte har lika många sjukskrivningar till följd av psykisk ohälsa såsom byggsektorn eller jordbrukssektorn.

Kommunikationsbranschen är den bransch som har flest sjukskrivningar relaterade till psykisk ohälsa. En kommunikator löper faktiskt över dubbelt så hög risk att drabbas av längre sjukskrivning på grund av psykisk ohälsa jämfört med en byggarbetare.

Efter kommunikatörer, är det medarbetare inom bank- och försäkring som toppar listan, följt av jurister och ekonomer på tredje plats. Lärare och medarbetare inom utbildningssektorn hamnar på fjärde plats. I samtliga av dessa grupper står psykisk ohälsa för över en tredjedel av sjukskrivningarna, andelen har dessutom ökat jämfört med föregående år.

I rapporten räknar vi även på den samhällsekonomiska förlust (kronor/år) för längre perioder av sjukskrivning (från sjukdag 15 och framåt) per genomsnittlig anställd i yrket. Detta genom att utgå från hur många dagar den genomsnittliga personen i respektive yrke är i längre sjukfrånvaro, vilket sätts i relation till värdet av det arbete som skapas i respektive yrke. Detta sista mått väger alltså samman värdeskapandet av arbete och hur vanligt det är med sjukskrivningar i respektive yrke.

Resultaten visar att den bransch med högst sjukfrånvaro återfinns inom serviceyrken, där sjukfrånvaron uppgår till cirka 22 400 kr för män och 43 500 kr för kvinnor per anställd och år. ●

Tabell 1. Tre branscher med flest andel nystartade sjukfall som beror på psykisk ohälsa

	2023
Information och kommunikation	43 %
Kreditinstitut och försäkringsbolag	40 %
Juridik, ekonomi, vetenskap och stödtjänster	40 %

Tabell 2. Tre branscher med högst samhällsförlust till följd av sjukskrivning (sjukdag 15 och framåt)

Kvinnor	Samhällsförlusten i kronor per år per genomsnittlig anställd i yrket
Återvinningsarbetare, tidningsdistributörer och övriga servicearbetare	43 500 kronor/år
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom hälso- och sjukvård	28 700 kronor/år
Transport- och maskinföraryrken	28 300 kronor/år
Män	Samhällsförlusten i kronor per år per genomsnittlig anställd i yrket
Återvinningsarbetare, tidningsdistributörer och övriga servicearbetare	22 400 kronor/år
Byggnads- och anläggningsyrken	14 200 kronor/år
Transport- och maskinföraryrken	13 900 kronor/år

Sjukpyramiden på arbetsmarknaden

När vi undersöker hela arbetsmarknaden ser vi att yrken inom service, omsorg och försäljning har högst antal genomsnittliga sjukskrivningsdagar. Näst högst nivå finns i enklare yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion. Yrken inom maskinell tillverkning och transport, inom administration och kundtjänst, samt i gröna näringar (lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske) har också relativt hög andel sjukskrivna.

Även vårdirken utmärker sig negativt i vår granskning. I vården känner sig många arbetstagare både stressade och fysiskt utmattade i slutet av arbetsdagen och de löper därmed risk för att hamna i sjukfrånvaro på grund av fysisk eller psykisk ohälsa, var för sig eller som en kombination av båda.

Sjukskrivningarna är starkt kopplade till en pyramidstruktur på arbetsmarknaden där de mer kvalificerade jobben i toppen av pyramiden har lägre sjukfrånvaro och de fysiskt krävande jobben i botten av pyramiden har högre sjukfrånvaro. En förklaring till att chefer och högre kvalificerade har färre sjukdagar kan bero på frihetsgrader och möjlighet att påverka sin arbetssituation. Chefer har vanligtvis mer flexibilitet och kan i hög utsträckning arbeta från hemmet även om man är sjuk, en möjlighet som är begränsad om man är sjuk och arbetar i exempelvis ett serviceyrke. En annan förklaring är att arbetet sällan är fysiskt krävande och att man därmed undviker arbetsmoment som belastar kroppen och som kan leda till sjukdom och förslitningsskador.

Vi vet också att en individ klarar av högt ställda krav om det står i paritet med det mandat som befattningen ger. Det finns också stora skillnader bland chefer, där manliga chefer är mindre sjukskrivna än sina kvinnliga kollegor. En faktor som påverkar är arbetsbördan totalt sett där kvinnor tar ett större ansvar för exempelvis hem och barn.

Chefens betydelse för medarbetarnas hälsa är stor. För att kunna erbjuda ett gott chefsstöd behöver förutsättning för ett närvarande ledarskap finnas. Det handlar både om att chefer ska ha utrymme att ta hand om den egna hälsan men också praktiska delar såsom att antalet medarbetare som chefen har ansvar för. Forskningen visar att ett närvarande ledarskap, där chefer ser och coachar sina medarbetare, kan bidra till friskare arbetsplatser.

Genomsnittligt antal dagar med sjukskrivning per förvärvsarbetande har ökat i hela sjukpyramiden sedan 2020. Medelantal sjukskrivningsdagar per

förvärvsarbetande i samtliga yrken var 8,4 under 2020, för att därefter öka till 9,0 under 2022. Därefter har nivån ökat till 9,7 under 2023. Genomgående, för samtliga breda yrkesgrupper som ingår i sjukpyramiden, har antalet sjukdagar i genomsnitt ökat. Under året med Covid-19 var förvisso många drabbade av corona, men det fanns också andra effekter som minskade spridningar av övriga sjukdomar såsom hemma-arbete, permitteringar och social distansering. Intuitivt skulle man kanske kunna förvänta sig att genomsnittligt antal sjukskrivningar skulle ha toppat under pandemin, men i själva verket rådde då en ovanligt låg nivå.

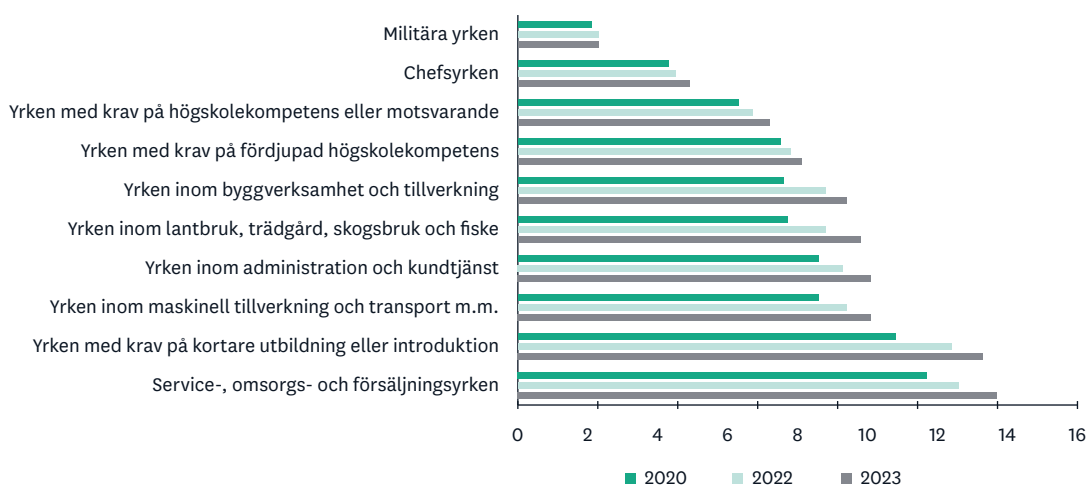
Skillnader mellan könen

Sjukpyramiden för kvinnor och män följer samma generella mönster, med den stora skillnaden att män generellt har lägre nivåer av sjukskrivning. Män har högst nivåer av sjukskrivningar inom yrken som har kortare krav på utbildning eller introduktion. För såväl män som kvinnor finns lägst nivå av sjukskrivningar bland militära yrken, följt av chefsyrken och yrken med krav på fördjupad högskolekompetens. Högutbildade bland båda könen har lägre nivåer av sjukskrivningar, medan lågutbildade har högre nivåer av sjukskrivningar. ●

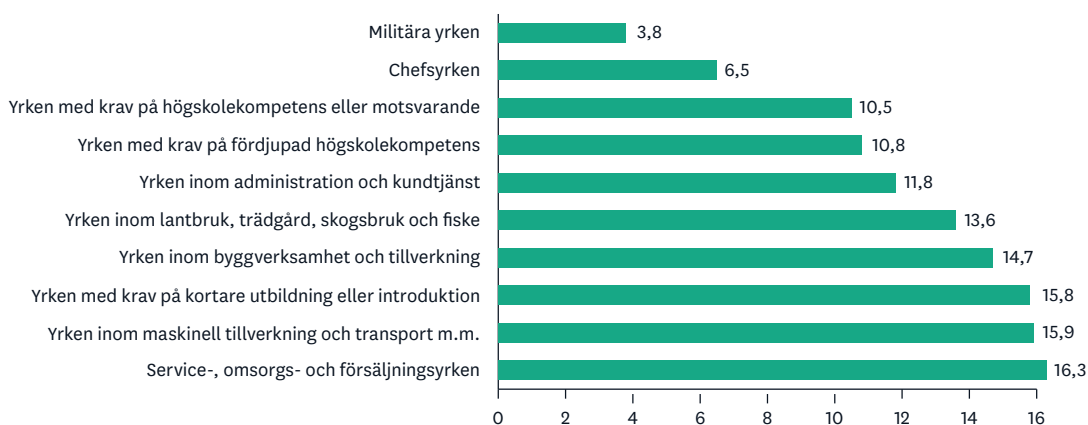
Vad är sjukdagar

Antal dagar med sjukskrivning. I statistiken refereras till dagar med sjukfall från och med dag 15 och framåt, då svenska Försäkringskassan ger ekonomiskt stöd till individer med nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom i form av sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning.

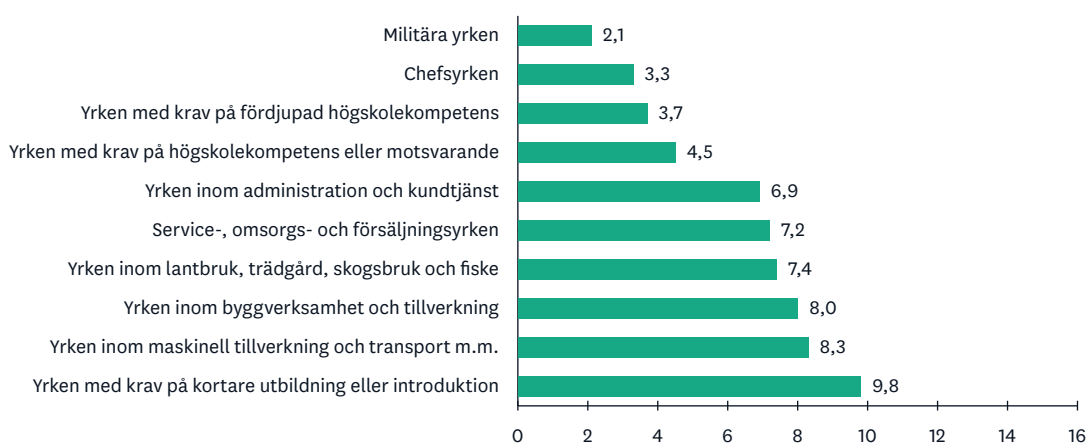
Figur 1. Sjukpyramiden samtliga
Medel antal dagar sjukskrivning per förvärvsarbetande och år

Figur 2. Sjukpyramiden kvinnor
Medel antal dagar sjukskrivning per förvärvsarbetande och år

Figur 3. Sjukpyramiden män
Medel antal dagar sjukskrivning per förvärvsarbetande och år

Källa: Försäkringskassan, statistik för 2023. Försäkringskassans databas. "Antal startade sjukfall per 1000 förvärvsarbetande i yrket och medelantal sjukskrivningsdagar per förvärvsarbetande i yrket".

Psykisk ohälsa utbredd bland kommunikatörer

Vi har även undersökt andelen nystartade sjukfall per yrkesgrupp som beror på psykisk ohälsa. Det är snittet för de olika yrkesgrupper som ingår i varje bredare grupp som räknas ut, baserat på siffror för 2023. Under de senaste tio åren kan vi se en stark trend som visar att andelen sjukskrivningar som beror på psykisk ohälsa ökar. Och ökningarna fortsätter, mellan 2021 och 2022 ökade andelen sjukskrivningar som beror på psykisk ohälsa under årets första kvartal, från 45 till 46 procent, sen skedde en ytterligare ökning till 47 procent 2023 års första kvartal.

Årsstatistiken för 2023 visar att vi hittar flest startade sjukfall som beror på psykisk ohälsa i informations- och kommunikationsbranschen – hela 43 procent, vilket är en ökning (om än liten) från 2019. I denna bransch finns den högsta andelen av startade sjukfall som beror på psykisk ohälsa.

Tabell 3. Andel av nystartade sjukfall (snitt för delbranscherna i yrket) som beror på psykisk ohälsa.

	2019	2010	2021	2022	2023
Information och kommunikation	41%	32%	40%	42%	43%
Kreditinstitut och försäkringsbolag	36%	28%	36%	39%	40%
Juridik, ekonomi, vetenskap och stödtjänster	37%	28%	35%	38%	40%
Utbildning	36%	26%	31%	36%	37%
Personliga och kulturella tjänster	31%	21%	28%	31%	33%
Vård och omsorg	32%	20%	27%	29%	32%
Hotell och restaurang	26%	17%	22%	27%	27%
Fastighet	27%	19%	24%	27%	28%
Energi och miljö	26%	20%	22%	26%	27%
Handel och serviceverkstäder	28%	19%	22%	26%	28%
Transport och magasinering	23%	14%	18%	22%	22%
Tillverkningsindustri, gruvor och mineraler	22%	15%	19%	21%	23%
Byggindustri	18%	12%	15%	18%	19%
Jordbruk, skogsbruk och fiske	14%	11%	14%	16%	16%

Källa: Försäkringskassan och egna beräkningar. Andelen av nystartade sjukfall per yrkeskategori som beror på psykisk ohälsa räknas ut, för de delbranscher som utgör varje större bransch. Därefter räknas siffran för den breda branschgruppen ut, genom snittet av de delbranscher som ingår.

Psykisk ohälsa – fördjupning

Den stressrelaterade psykiska ohälsan står för en allt större del av sjukskrivningarna i psykiatrisk diagnos, till exempel utmattningssyndrom, vilket ofta innebär halvårslånga sjukskrivningar som kan bli upp till flera år. Rent generellt stiger risken för sjukskrivning efter 50-årsåldern för att sedan avta efter 60 år bland dem som fortfarande arbetar. För psykiatriska tillstånd är mönstret istället att risken är 10 till 15 procent högre i åldrarna 25–39 år än i åldersgruppen 45–49 år, det gäller såväl kvinnor som män. Stressrelaterad psykisk ohälsa är vanligast förekommande i åldersspannet 30–39 år och det är 41 procent högre risk att kvinnor drabbas än män.¹

Den ökade förekomsten av utmattningssyndrom kan vara en viktig orsak till ökad sjukfallslängd för psykiatriska tillstånd. Stressrelaterad psykisk ohälsa i form av utmattningssyndrom är vanligare bland individer med barn i förskole- och lågstadietiden. Familjesituation påverkar den psykiska ohälsan och balansen mellan arbete och familjeliv spelar stor roll. Om man både arbetar och tar stort ansvar för familjen – det vi kallar dubbelarbete – så ökar det risken för stressrelaterad psykisk ohälsa. Något som gäller både män och kvinnor, men som i praktiken drabbar fler kvinnor än män. Att utveckla utmattningssyndrom tar oftast lång tid, ibland flera år, vilket också gör att det finns tid att fånga upp och agera på tidiga signaler på ohälsa och faktiskt göra något innan det resulterar i en eventuell lång sjukskrivning.²

Varför just kommunikatörer?

Olika former av jobb medför olika former av stress. Den som har ett fysiskt krävande arbete löper som regel större risk för att drabbas av en fysisk skada, vilket medför högre andel med fysisk sjukdom som orsak till sjukskrivning. Till exempel är professionella idrottsutövare den yrkesgrupp bland män som har näst högst andel startade sjukfall. Den som utövar idrott på professionell nivå kan även bli sjukskriven på grund av psykisk ohälsa, kopplat till pressen att prestera på topp. Dock är det mera sannolikt att det är en fysisk skada från idrotten som ligger till grund för sjukskrivningen. På andra sidan av spektrumet finns de allt större grupper på arbetsmarknaden som har jobb med begränsade

inslag av hårt fysiskt arbete, men där stressen i stället kan bestå av hög arbetsvolym eller olika former av prestationer i jobbet vilket kan få stora konsekvenser. Den som jobbar med kommunikation behöver som exempel hålla sig á jour med nya kanaler, anpassa sig till de teknologiska skiften som sker löpande, bland annat med artificiell intelligens som ändrar förutsättningarna för hur vissa arbetsmoment på det digitala området ska utföras. Den som jobbar med exempelvis journalistkontakter löper inte lika omfattande risk att utveckla ryggsproblem till följd av tunga arbetsmoment som den som har ett mer fysiskt krävande arbete, men yrket kan i stället innebära en annan typ av stress och belastning och därför vara ett mentalt utslitande arbete. Den tekniska utvecklingen har möjliggjort att man kan jobba var som helst och när som helst vilket ställer högre krav på självledarskap för att säkerställa återhämtning. Många som jobbar inom kommunikationsbranschen är egenföretagare och saknar därför en chef som kan balansera kraven i arbetsbördan.

Att återvända efter en psykisk sjukskrivning

Att återvända till arbetet efter en lång sjukskrivning på grund av psykisk ohälsa är en komplex process för den som drabbas och dess arbetsgivare. En arbetsåtergång efter en sjukskrivning för en psykisk ohälsa kräver att arbetsplatsen är involverad, vare sig orsaken till sjukskrivningen finns där eller inte.

Utöver ett stort arbetsgivaransvar kan återgången till arbetet mycket väl komma att även involvera arbetsförmedlingen, försäkringskassan och hälso- och sjukvården. Ett stort ansvar vilar dock på den som är sjukskriven och dennes anhöriga. Kvinnor som är sjukskrivna på grund av stress vittnar i en studie om att de ofta har huvudansvaret för hushållsarbete och familj under sjukskrivningen³. Det försvårar återhämtningen och därmed också återgången i arbete. Vissa kvinnor beskriver till och med att hemarbetet ökade under tiden de var sjukskrivna med argumentet ”är du ändå ledig så kan du väl hjälpa till i hemmet”. Män och kvinnor har inte bara olika upplevelser av situationer som kan påverka ett tillfrisknande och breda väg för en arbetsåtergång. Förutsättningarna för möjlighet till återhämtning ser också olika ut mellan könen. ●

¹ Specialistläkare ett högriskyrke (lakartidningen.se), Försäkringskassan 2020.

² Arbetslivet och socialförsäkringen, Försäkringskassan 2017:2

³ <https://www.prevent.se/arbetsliv/forskning/2021/kvinnor-har-huvudansvaret-hemma-trots-sjukskrivning/>

Vad är samhällsförlusten till följd av sjukskrivning?

Det är viktigt att förebygga och behandla sjukdom, för individens välfärd men också för att samhällsekonomin ska kunna fungera. Den samhällsekonomiska förlust som uppstår med längre sjukfrånvaro handlar inte primärt om samhällsförlusten av sjukskrivningen, detta är en nödvändig försäkring och utbetalningarna fyller en viktig funktion i ekonomin. Inte heller samhällsförlusten för vård och rehabilitering är en samhällsekonomisk förlust, dels då sjukvård är en viktig samhällstjänst, dels då vården skapar en positiv samhällseffekt i form av rehabilitering. Den samhällsekonomiska förlusten handlar i stället om värdet av det arbete som går förlorat.

Vi på Skandia pratar ofta om "sjuknotan", vilket är ett begrepp som vi själva har tagit fram och som går ut på att mäta den samhällsekonomiska samhällsförlusten för längre perioder av sjukskrivning. De första 14 dagarna med sjukskrivning kan ses som något som är svårt att undvika, människor blir av olika skäl lindrigt sjuka och kan behöva tid för återhämtning. Genom större fokus på förebyggande och rehabiliterande vård går det däremot att minska antalet ytterligare sjukdagar. Sjuknotan mäter den samhällsekonomiska förlusten med alla sjukdagar efter denna initiala period, och sätter det i relation till det värde som respektive arbete har. Sjuknotan för ett yrke reflekterar hur vanligt det är att den typiska anställda i yrket har längre sjukdagar

samt även värdet av arbetet som utförs. Det är helt enkelt ett mått på: vad är samhällsförlusten som längre sjukskrivningar skapar årligen, per genomsnittlig anställd i olika yrken.

Yrken där kvinnor har högst sjuknota

Bland kvinnor är det servicemedarbetare som har allra högst sjuknota, för trots att lönen är relativt låg, så är det ovanligt högt antal sjukskrivningar i detta manuellt slitande yrke. Sjuknotan i detta yrke uppgår till hela 43 500 kronor per genomsnittlig anställd, vilket reflekterar de drygt 33 dagarna med längre sjukskrivning som finns per anställd i branschen.

Yrken där män har högst sjuknota

Bland män är det återvinningsarbetare som har högst sjuknota, men det är på drygt 22 400 kronor årligen jämfört med närmast dubbel så hög nivå bland kvinnor i samma yrke. Männerna har nämligen marginellt högre lön men drygt hälften så hög andel sjukskrivna. Detta är det enda yrke där sjuknotan för genomsnittlig anställd för män är över 20 000 kronor. Näst högst sjuknota för män finns bland byggnads- och anläggningsyrken, där sjuknotan är 14 200 kronor årligen per genomsnittlig anställd. Manliga chefer i serviceyrken tillhör också de som har en hög sjuknota, för trots att de har relativt få dagar med längre sjukskrivning, så har de en hög lön vilket reflekterar högt värde i det arbete som utförs.

Tabell 4. Tio yrken där kvinnor har högst sjuknota

	Kronor förlorad på längre sjuk- skrivningar årligen, per yrke och kön i snitt	Medel antal sjuk- skrivningsdagar per förvärvs- arbetande i yrket	Månads- lön
Återvinningsarbetare, tidningsdistributörer och övriga servicearbetare	43 500	33	28 450
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom hälso- och sjukvård	28 700	12,8	48 363
Transport- och maskinföraryrken	28 300	18,4	33 175
Omsorgsyrken	25 700	18,6	29 820
Byggnads- och anläggningsyrken	24 400	15,2	34 700
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom kultur, friskvård och socialt arbete	22 121	13,5	35 380
Andra hantverksyrken inom trä och textil m.m.	23 900	16,5	31 300
Process- och maskinoperatörer	23 800	14,9	34 556
Metallhantverks- och reparatörsyrken	23 100	15,1	33 067
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom utbildning	22 900	12,2	40 560

Källa: Försäkringskassan, SCB och egna beräkningar. Längre sjukskrivningar med ersättning från Försäkringskassan anges.

Tabell 5. Tio yrken där män har högst sjuknota

	Kronor förlorad på längre sjukskrivningar årligen, per yrke och kön i snitt	Medel antal sjukskrivningsdagar per förvärvsarbetande i yrket	Månadslön
Återvinningsarbetare, tidningsdistributörer och övriga servicearbetare	22 400	16,9	28 600
Byggnads- och anläggningsyrken	14 200	8,7	35 233
Transport- och maskinföraryrken	13 800	9	33 225
Hantverksyrken inom livsmedel	13 200	9,1	31 200
Andra yrken inom bygg, tillverkning och godshantering	12 900	9,2	30 300
Chefer inom övrig servicenäring	12 800	5,4	51 000
Metallhantverks- och reparatörsyrken	12 100	7,9	33 100
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom kultur, friskvård och socialt arbete	12 000	8	32 450
Process- och maskinoperatörer	11 600	7,4	33 967
Montörer	11 600	8,1	31 000

Källa: Försäkringskassan, SCB och egna beräkningar. Längre sjukskrivningar med ersättning från Försäkringskassan anges.

Friskfaktorer – finns de?

Det finns faktorer som kan bidra till ett friskare arbetsliv. Med friskfaktorer menas ofta att påverka arbetsmiljön på så vis att man bäddar för ett bättre mående, detta genom att arbeta med preventiva åtgärder. De faktorer som främst är kopplade till den psykiska hälsan hos anställda inkluderar effektivt ledarskap (som är rättvist, stödjande, inkluderande och befogenhetsgivande), kontroll över arbetsuppgifter, balans mellan arbete och fritid, balans mellan insats och belöning, tydliga mål och anställningstrygghet. Dessa kategorier förklarar delvis också varför förekomsten av psykisk ohälsa kan skilja sig åt beroende på yrkesval, men även arbetsgivaren spelar såklart en betydande roll.

Exempelvis så har ledarskapet en betydande inverkan på medarbetarnas välbefinnande. Ledarskap som främjar engagemang och bygger starka sociala relationer bland medarbetarna har de bästa förutsättningarna för en hållbar utveckling på arbetsplatsen. Det verkar särskilt engagemangsskapande att basera det strategiska ledarskapet på principer av förtroende snarare än kontroll.

Många studier visar hur ärligt ledarskap kan bidra till positiva attityder, arbetsengagemang och samarbete för en bättre arbetsmiljö, särskilt inom områden som sjukvård. Grad av kontroll över arbetsuppgifter kan påverka upplevelsen av stress och kan förklaras med Karaseks och Theorells modell för krav, kontroll och stöd. Denna modell beskriver de yttre krav som individen står inför i förhållande till den upplevda kontrollen över situationen och det stöd som är tillgängligt.

Enligt denna modell kan en person hantera höga krav om de har befogenhet att fatta nödvändiga beslut och upplever stöd på olika sätt. Å andra sidan kan även relativt enkla krav skapa stress om individen saknar kontroll över situationen och inte får något stöd. Dock reagerar inte alla individer på samma sätt på dessa påfrestningar. En bra arbetsplats har funnit en balans där individen har hanterbara krav, möjlighet att påverka sin arbetsmiljö och tillgång till organisationens stöd.

Tittar vi på vården som exempel har vi en komplex styrning som inte tar tillräcklig hänsyn till arbetsbelastningen vilket resulterar i att medarbetar slits ut. Personal inom sjukvården vittnar ofta om att de känner moralisk och etisk stress, eftersom de inte kan uppfylla det som de själva anser att deras yrkesheder kräver.

En god arbetsmiljö är nödvändigt för både produktivitet och effektivitet. Vi behöver få en påminnelse om grundläggande samband som arbetsmiljöforskare visat på i årtionden.⁴ ●

⁴ Arbetslivet och socialförsäkringen, Försäkringskassan 2017:2)

Yrke	Kronor förlorad på längre sjukskrivningar årligen, per yrke och kön i snitt	Medel antal sjukskrivningsdagar per förvärvsarbete i yrket	Månadslön (SEK/månad)
Återvinningsarbetare, tidningsdistributörer och övriga servicearbetare	43 500	33	28 450
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom hälso- och sjukvård	28 700	12,8	48 363
Transport- och maskinföraryrken	28 300	18,4	33 175
Omsorgsyrken	25 700	18,6	29 820
Byggnads- och anläggningsyrken	24 400	15,2	34 700
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom juridik, kultur och socialt arbete m.m.	24 100	12,1	43 050
Andra hantverksyrken inom trä och textil m.m.	23 900	16,5	31 300
Process- och maskinoperatörer	23 800	14,9	34 556
Metallhantverks- och reparatörsyrken	23 100	15,1	33 067
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom utbildning	22 900	12,2	40 560
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom kultur, friskvård och socialt arbete	22 600	14,6	33 450
Andra yrken inom bygg, tillverkning och godshantering	20 700	14,9	30 067
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom teknik	20 700	8,5	52 600
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom hälso- och sjukvård samt laboratorium	20 300	12	36 467
Yrken inom materialförvaltning m.m.	20 100	13,4	32 400
Chefer inom övrig servicenäring	20 100	9,6	45 200
Installations- och serviceyrken inom el och elektronik	19 500	13,7	30 800
Andra kontors- och kundserviceyrken	19 300	14,4	29 000
Chefer inom hälso- och sjukvård samt annan samhällsservice	19 100	7,6	54 300
Städyrken	18 700	14,9	27 050
Hantverksyrken inom livsmedel	18 400	13,1	30 400
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning	18 200	9,8	40 140
Kontorsassistenter och sekreterare	18 000	11,2	34 700
Kundserviceyrken	17 500	12,2	30 950
Serviceyrken	17 500	12,1	31 167

Yrke	Kronor förlorad på längre sjukskrivningar årligen, per yrke och kön i snitt	Medelantal sjukskrivningsdagar per förvärvs- arbetande i yrket	Månadslön (SEK/månad)
Politiker, verkställande direktörer och högre ämbetsmän m.fl.	17 400	4,9	76 850
Chefer inom ekonomi, personal, marknadsföring och försäljning samt annan administration m.m.	17 400	5,5	68 275
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning	17 400	7,8	48 133
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom naturvetenskap och teknik	17 100	7,9	46 757
Lantbruks- och trädgårdsyrken	17 000	13,7	26 867
Chefer inom utbildning	17 000	6,9	53 250
Chefer inom IT, logistik, FoU, fastighetsbolag, bygg- och ingenjörsvksamhet samt tillverkning m.m.	16 500	5,4	66 150
Finmekaniska, grafiska och konsthantverksyrken	16 200	11,8	29 600
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom IT	15 900	6,8	50 500
Försäljningsyrken inom detaljhandeln m.m.	15 600	10,9	30 967
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom IT, ljud- och ljus teknik m.m.	15 100	8,6	37 900
Chefer inom bank, finans och försäkring	14 200	3,6	85 200
Bärplockare och plantörer m.fl.	14 000	11,6	26 100
Snabbmatpersonal, köks- och restaurangbiträden m.fl.	13 600	11,2	26 300
Specialistofficerare	6 900	4,1	36 300
Soldater m.fl.	4 100	3,3	27 100
Genomsnitt	19 500		

Yrke	Kronor förlorad på längre sjukskrivningar årligen, per yrke och kön i snitt	Medel antal sjukskrivningsdagar per förvärvsarbete i yrket	Månadslön (SEK/månad)
Återvinningsarbetare, tidningsdistributörer och övriga servicearbetare	22 400	16,9	28 600
Byggnads- och anläggningsyrken	14 200	8,7	35 233
Transport- och maskinföraryrken	13 800	9	33 225
Hantverksyrken inom livsmedel	13 200	9,1	31 200
Andra yrken inom bygg, tillverkning och godshantering	12 900	9,2	30 300
Chefer inom övrig servicenärning	12 800	5,4	51 000
Metallhantverks- och reparatörsyrken	12 100	7,9	33 100
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom kultur, friskvård och socialt arbete	12 000	8	32 450
Process- och maskinoperatörer	11 600	7,4	33 967
Montörer	11 600	8,1	31 000
Serviceyrken	11 400	8,1	30 383
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom hälso- och sjukvård	11 200	5	48 188
Yrken inom materialförvaltning m.m.	11 100	7,5	31 900
Andra hantverksyrken inom trä och textil m.m.	10 800	8,1	28 900
Chefer inom utbildning	10 800	4,2	55 350
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom juridik, kultur och socialt arbete m.m.	10 700	5,2	44 350
Omsorgsyrken	10 700	8,2	28 080
Finmekaniska, grafiska och konsthantverksyrken	10 500	6,9	33 000
Politiker, verkställande direktörer och högre ämbetsmän m.fl.	10 400	2,6	86 250
Chefer inom IT, logistik, FoU, fastighetsbolag, bygg- och ingenjörsvksamhet samt tillverkning m.m.	10 200	3,3	67 050
Bärplockare och plantörer m.fl.	10 000	7,9	27 400
Chefer inom ekonomi, personal, marknadsföring och försäljning samt annan administration m.m.	10 000	2,9	74 350
Andra kontors- och kundserviceyrken	9 900	7,5	28 400
Chefer inom hälso- och sjukvård samt annan samhällsservice	9 900	3,6	59 150
Installations- och serviceyrken inom el och elektronik	9 800	6,1	34 750

Yrke	Kronor förlorad på längre sjukskrivningar årligen, per yrke och kön i snitt	Medel antal sjukskrivningsdagar per förvärvsarbete i yrket	Månadslön (SEK/månad)
Andra bevaknings- och säkerhetsyrken	9 700	6,5	32 300
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom teknik	9 600	4,1	50 633
Lantbruks- och trädgårdsyrken	9 400	7,4	27 567
Kontorsassistenter och sekreterare	9 100	5,6	35 200
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom hälso- och sjukvård samt laboratorium	8 800	5,5	34 567
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom utbildning	8 800	4,8	39 500
Städyrken	8 600	7,1	26 250
Kundserviceyrken	8 600	6	30 950
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning	8 300	4,1	43 720
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi och förvaltning	8 100	3,2	54 500
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom IT, ljud- och ljus teknik m.m.	7 800	4,4	38 400
Försäljningsyrken inom detaljhandeln m.m.	7 500	5,4	29 900
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom naturvetenskap och teknik	7 100	3,2	47 800
Chefer inom bank, finans och försäkring	7 100	1,3	117 600
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom IT	6 900	2,9	51 600
Snabbmatpersonal, köks- och restaurangbiträden m.fl.	5 300	4,5	25 400
Specialistofficerare	4 200	2,4	38 200
Soldater m.fl.	1 900	1,5	27 000
Genomsnitt	10 000		

Referenser

Försäkringskassans databas. "Antal pågående sjukfall per månad fördelat på kön, län och kommun".

Försäkringskassans databas. "Antal startade sjukfall per 1 000 förvärvsarbetande"

SCB, Genomsnittlig månadslön, kronor efter sektor, yrkesgrupper (SSYK 2012), kön, utbildningsnivå och år.

